

Sygn. akt II USK 205/22

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Renata Żywicka

w sprawie z odwołania J.B.
przeciwko Dyrektorowi Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 stycznia 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 4 stycznia 2022 r., sygn. akt III AUa 671/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 4 stycznia 2022 r. w sprawie z odwołania J.B. od decyzji Dyrektora Biura Emerytalnego Służby Więziennej w W. w przedmiocie wysokości emerytury, oddalił apelację odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 4 lutego 2021 r., którym oddalono odwołanie.

Od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł odwołujący się. Skarżący zaskarżył wyrok w całości i wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu. Zaskarżanemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura

Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 288 ze zm.; dalej: ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy), przez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, iż przepis ten ma zastosowanie merytoryczne do obliczenia wysokości 75% podstawy emerytalnej skarżącego, na skutek złożonego dodatkowo świadectwa pracy wykonywanej po przyznanej wcześniej prawie do świadczeń emerytalnych, a ponadto przez przyjęcie, iż na podstawie tego przepisu w decyzji zamiennej ustalono nową wysokość świadczenia emerytalnego, co w sprawie nie miało miejsca.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał istotne zagadnienie prawne, potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, a także oczywistą zasadność skargi. Skarżący podniósł, że brak jest przepisów emerytalnych dotyczących terminów zaliczania okresów dodatkowego zatrudnienia w okresie przyznanej i wyliczonej emerytury w przypadku braku potrzeby wyliczenia nowej wysokości wypłacanego świadczenia. W przypadku skarżącego to brak prawidłowego zaliczenia stał się podstawą do potrąceń finansowych, które nie znajdują oparcia w stanie faktycznym i nie wynikają z przepisów. Skoro skarżący osiągnął wysokość 75% podstawy i nie podlegał ograniczeniu z tytułu zatrudnienia to nie może ponosić odpowiedzialności finansowej. Organ emerytalny i sądy powinny wątpliwości rozstrzygać na korzyść obywatela zgodnie z zasadą zawartą w art. 7a § 1 k.p.a. stosowanego uzupełniająco w postępowaniach emerytalno-rentowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej

następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurystycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r.,

III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Stosownie do utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, LEX nr 2508113; z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365). Konieczne jest wykazanie przez skarżącego, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706), a w szczególności przytoczenie i poddanie analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że odwołanie się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, iż przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się "oczywistość" zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam

zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Zatem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171).

Należy też wspomnieć, że ujęte w skardze przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistością skargi jest stawianie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez

Sąd Najwyższy ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia oraz wniesionej skargi kasacyjnej nie pozwala na stwierdzenie, że zachodzą przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnieniu skarżący ograniczył się natomiast do przedstawienia wątpliwości, nie sformułował natomiast zagadnienia prawnego. Sugerując potrzebę rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę wykładni przepisów skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie sformułował zatem zagadnienia prawnego w wyżej wskazany sposób, nie nawiązał również do treści przepisów prawa, nie wyjaśnił, na czym polegają trudności w dekodowaniu zawartych w nich norm prawnych, do jakich rozbieżnych wniosków może prowadzić wykładnia tego przepisów, ani jakie jest stanowisko skarżącego w tej kwestii. Nie przedstawił zatem argumentacji jurydycznej, za pomocą której wykazałby, że określone zagadnienie prawne cechuje się walorem "istotności" wymaganym w przypadku zagadnień, które mogą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżący nie wskazał również przepisów, co do których istnieje w jego ocenie potrzeba wykładni.

Ponadto kierując się rozważaniami dokonany powyżej stwierdzić należy, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia również warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., z uwagi na brak wskazania przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na "pierwszy rzut oka". Nie jest też wystraszające, co zaznaczone zostało w rozważaniach dokonanych wyżej zastąpienie wywodu prawnego w uzasadnieniu wniosku samym tylko stwierdzeniem, że zdaniem skarżącego zaskarżone orzeczenie zostało wydane z naruszeniem przepisów.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie powołuje przepisów prawa, które zostały jej zdaniem w ewidentny sposób naruszone i w naruszeniu których upatruje oczywistej zasadności skargi. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się jedynie do zaistnienia w sprawie potrzeby zastosowania art. 7a § 1 k.p.a., zgodnie z którym „jeżeli przedmiotem postępowania administracyjnego jest nałożenie na stronę obowiązku bądź ograniczenie lub odebranie stronie uprawnienia, a w sprawie pozostają wątpliwości co do treści normy prawnej, wątpliwości te są rozstrzygane na korzyść strony, chyba że sprzeciwiają się temu sporne interesy stron albo interesy osób trzecich, na które wynik postępowania ma bezpośredni wpływ”. Nie łączy jednak tego przepisu z powołaniem innych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji miałby być w jego ocenie w oczywisty sposób sprzeczny. W sprawie natomiast przedmiot sporu odnosił się do terminu nabycia przez odwołującego się prawa do emerytury z tytułu wysługi emerytalnej stanowiącej 75% podstawy wymiaru ustalonej decyzją z dnia 5 kwietnia 2018 r. i co do tego, czy istniały zatem podstawy do zmiany tej decyzji o przyznaniu emerytury od dnia 1 marca 2018 r. Odwołujący się wskazywał, że termin ten powinien zostać ustalony na dzień 1 czerwca 2015 r.; organ emerytalny ustalił zaś ten termin na dzień 1 marca 2018 r. - z uwagi na treść art. 42 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy i miesiąc, w którym odwołujący się złożył wniosek. Sądy obu instancji podzielając stanowisko organu, ustaliły że J.B. wniosek w sprawie doliczenia do wysługi emerytalnej okresów opłacania składek po zwolnieniu ze służby w Służbie Więziennej złożył dopiero w dniu 27 marca 2018 r. Ponadto naruszenia tego przepisu skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie podnosi. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

as